

Nr 186

Av herr **Hæggbloom m. fl.**, om sänkning av vissa av Kungl. Maj:t föreslagna anslag under nionde huvudtiteln.

Årets riksdagsarbete bör enligt vår mening inriktas på att genom begränsning av statsutgifterna söka skapa utrymme för en skattesänkning. De sammanlagda statsutgifternas oavbrutna stegring är inte endast en följd av penningvärdeförsämringen, utan de är framför allt resultat av den statliga verksamhetens utbyggnad. Den stora ökningen av statsutgifterna innebär ett ökat inflationistiskt tryck och de nuvarande ekonomiska svårigheterna är till icke ringa del orsakade av statsutgifternas ansvällning. Statens andel av de totala resurserna ökas icke blott faktiskt utan även relativt.

Enligt vår mening kan tungt vägande skäl anföras mot denna utveckling. Erfarenheten talar för att det i ett samhälle med den struktur vårt land har finns en gräns för det allmännas verksamhet — för det allmännas disposition över de enskildas inkomster. Överskrides denna gräns riskeras den samhällsekonomiska stabiliteten genom minskat sparande och för hög konsumtion. Utrymme för enskilda produktiva investeringar blir otillräckligt, med ett avstannande framåtskridande som följd. Ingripanden genom statsregleringar av olika art kan inte åstadkomma någon varaktig och produktiv stabilitet. Därtill fordras enligt vår mening en politik, som begränsar statsutgifterna och möjliggör en rimlig skattenivå. Med hänsyn härtill anser vi det nödvändigt att hålla tillbaka även i och för sig angelägna anslagsbehov samt att skära ned redan utgående eller äskade anslag.

Under nionde huvudtiteln föreslår vi följande anslagsjusteringar.

Punkt 6—7. Kostnaderna för lantbruksnämndernas verksamhet har nått en storlek som långt överskrider vad som i detta avseende planerades av 1947 års riksdag vid dess beslut om den framtida jordbrukspolitik. Det är vår uppfattning att det utan menliga följder för den fria och frivilliga rationaliseringsverksamhet som sker inom jordbruket är möjligt att skära ner dessa kostnader. Vi har för avsikt att under punkt 127 Bidrag till jordbrukets rationalisering föreslå en nedskärning av bidragsramen med 4 miljoner kronor och en motsvarande sänkning av anslaget. Till följd härav torde en viss inskränkning av lantbruksnämndernas verksamhet komma att ske, vilket motiverar en minskning av den icke ordinarie personalen. Då det icke är möjligt att i detalj föreslå vilka tjänster som kan dras in, bör det

ankomma på lantbruksstyrelsen att inom ramen för ett med en miljon kronor sänkt avlöningsanslag och 371 000 kronor sänkt omkostnadsanslag ordna hithörande verksamhet.

Punkt 10. De ändamål planeringskommittéerna ursprungligen var avsedda till har i praktiken frångåtts och i stället har vissa detaljundersökningar utförts. Dessa undersökningar torde kunna utföras inom ramen för lantbruksnämndernas ordinarie verksamhet. Därtill kommer att jordbrukets utredningsinstitut utför liknande uppgifter. Från vår sida har vid tidigare riksdagar yrkats att planeringskommittéerna skulle upphöra och anslaget till deras verksamhet slopas. Vi har fortfarande denna uppfattning, varför anslaget ej bör uppföras för nästa budgetår.

Punkt 55. De bidrag som utgår ur anslaget till Befrämjande i allmänhet av nötkreatursaveln torde i nuvarande läge ha relativt liten betydelse i den mån det rör sig om kontanta bidrag exempelvis till tjurhållningen i våra bästa jordbruksbygder, varför de förordningar som reglerar denna bidragsgivning bör reformeras. Utan att de mest angelägna behoven eftersättes bör anslaget nedräknas med 200 000 kronor till 150 000 kronor, ur vilket anslag medel till speciella avelsbefrämjande undersökningar bör utgå.

Punkt 57. Anslaget till Diverse åtgärder på husdjursavels område, som disponeras av lantbruksstyrelsen till diverse avelsföreningar, har mycket varierande angelägenhetsgrad i olika delar av landet och beroende på till vilken avelsbefrämjande åtgärd bidragen utgår. I södra och mellersta Sveriges slättbygder torde de rena penningbidragens effekt vara mycket ringa, medan de däremot i Norrland är av relativt större betydelse. Detta gäller särskilt anslaget till befrämjande av svinaveln, vilket anslag, utan att det får någon negativ verkan, kan slopas. En reformering av de aktuella förordningarna på området bör enligt vår mening vidtagas, så att anslaget får den omfattning och effektivitet som förhållandet kräver. Speciell hänsyn torde i detta fall böra tagas till norrlandsintressena. Redan för nästa budgetår bör emellertid anslaget kunna nedräknas med 91 000 kronor till 100 000 kronor.

Punkt 74. Enligt slaktstatistiken har inom den söder om Dalälven belägna delen av riket år 1955 tuberkulos hos nedslaktad storboskap påvisats hos endast 0,07 procent. År 1937 var motsvarande siffra så hög som cirka 30 procent. Med hänsyn till den mycket ringa förekomsten av tuberkulos synes det äskade anslaget till Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen — 800 000 kronor — mycket högt. De mesta kostnaderna drar de tuberkulinundersökningar, som utföres vart femte år. Enligt veterinärstyrelsen väntas en ökning av intervallen kunna göras i delar av de senast friförklarade områdena. Med hänsyn till det faktiska läget bör enligt vår mening denna väntade ökning av intervallen nu kunna genomföras generellt och då utsträckas till att gälla sex år. Härigenom blir anslagsbehovet mindre och ett anslag av 650 000 kronor torde böra uppföras för nästa budgetår.

Punkt 76. Med samma motivering som under punkt 74 torde en ytterligare minskning av det till nästa budgetår äskade anslaget till Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreatur kunna ske. Därtill kommer att den kostnad som hänför sig till undersökningar rörande *Vibrio fetus* bör kunna täckas genom anslag från de medel som nästa budgetår tillföres forskningen från fettclearingkassan. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med ett till 300 000 kronor sänkt anslag.

Punkt 104. Bidraget till markkartering och grundkalkning för nästa budgetår uppföres med ett oförändrat belopp av 230 000 kronor. De ändamål som bekostas från detta anslag bör enligt vår mening, i den mån de rör forskning, finansieras från forskningsanslaget. I övrigt kan det starkt ifrågasättas huruvida bidrag till markkartering och grundkalkning skall utgå av statsmedel. Det synes oss utan menliga verkningar kunna slopas. För nästa budgetår bör följaktligen icke anvisas något anslag under denna punkt.

Punkt 106—107. Statens jordbruksnämnd, som år 1956 omorganiserades bl. a. på så sätt, att kriskommissionen till namnet avvecklades men inordnades i nämnden, borde enligt vår mening fått minskade arbetsuppgifter efter ikraftträdandet av det nya prissättningssystemet på jordbruksprodukter. Detta prissättningssystem är friare än det som tidigare användes och som byggde på jordbrukskalkylens beräkningar och fordrade årliga prisförhandlingar. Någon inskränkning i nämndens personaluppställning har emellertid inte skett, endast en viss nedräkning av omkostnadsanslaget sker för nästa budgetår. Angelägenheten av att hålla tillbaka expansionen av de statliga ämbetsverken synes oss i detta fall böra få det uttrycket att jordbruksnämnden får i uppdrag att inom ramen för ett med 300 000 kronor minskat avlöningsanslag och 50 000 kronor minskat omkostnadsanslag ordna verksamheten. Avlöningsstaten torde böra minskas på anslagen till personal med tillfälliga arbetsuppgifter och till övrig icke ordinarie personal.

Punkt 122. Lantbruksstyrelsen hemställer i sina petita att det belopp, inom vars ram under nästa budgetår bidrag till återbetalning av lån för gemensam maskinanvändning må beviljas eller utfästelse om bidrag eljest göras, skall minskas med 250 000 kronor till 750 000 kronor. Från föregående till innevarande budgetår skedde en motsvarande sänkning med 275 000 kronor. Enligt vår mening talar flera skäl för att den här berörda bidragsverksamheten bör upphöra. Några speciella stimulansbidrag för ökad maskinanskaffning torde nämligen ej vara erforderliga. Lantbruksstyrelsen har också varit inne på att de för detta ändamål disponerade medlen borde få tas i anspråk för angelägnare behov. Huruvida någon sådan om-disponering bör ske är inte möjligt att i nuvarande läge avgöra. Någon ram för vidare bidragsutfästelser synes dock inte längre böra anges. Medel bör endast anslås för att utdelas enligt de hittills gjorda utfästelserna.

Punkt 127. Enligt anslaget till Bidrag till jordbrukets rationalisering

utgör bidragsramen 16,5 miljoner kronor varav 1,5 miljoner kronor till yttre och 15,0 miljoner kronor till inre rationalisering. Beträffande anslaget till yttre rationalisering har under senare år endast en viss del tagits i anspråk, varför en minskning av anslaget bör kunna ske. Av åtgärderna för inre rationalisering torde det kunna ifrågasättas, huruvida inte inskränkningar i verksamheten kunde göras. När det gäller nyodling bör inte årligen stora bidrag lämnas, när vi redan nu har ett avsevärt produktionsöverskott och kan räkna med att detta kommer att öka även vid oförändrad åkerareal. Betesförbättrande åtgärder bör i huvudsak vara av den karaktären att lämplig åker överföres till beten. Till dessa rationaliseringsåtgärder bör man enligt vår mening vara restriktiv med bidrag. Bidragen till övriga inre rationaliseringsåtgärder bör också kunna inskränkas utan att det får några negativa verkningar ur jordbrukets synpunkt. Vi föreslår att bidragsramen för anslag till jordbrukets rationalisering för nästa budgetår fastställs till totalt 12,5 miljoner kronor. Anslaget kan i anledning därav sättas till 10 miljoner kronor.

Punkt 210. Den föreslagna höjningen av anslaget till Ersättning till statens allmänna fastighetsfond på 200 000 kronor bör enligt vår mening med hänsyn till behovet och till önskvärdheten av restriktivitet bifallas. En prutning av anslaget bör i stället genomföras och ett belopp av 3 898 000 kronor anvisas.

Med stöd av de här ovan punktvis framförda anslagsjusteringarna får vi hemställa,

att riksdagen måtte för budgetåret 1957/58 under nionde huvudtiteln

punkten 6 till Lantbruksnämnderna: Avlöningar anvisa ett förslagsanslag av 9 933 800 kronor;

punkten 7 till Lantbruksnämnderna: Omkostnader anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor;

punkten 10 till Lantbruksnämnderna: Kostnader för planeringskommittéer besluta avslå Kungl. Maj:ts framställning;

punkten 55 till Nötboskapsavelns befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötkreatursaveln anvisa ett anslag av 150 000 kronor;

punkten 57 till Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m. anvisa ett anslag av 100 000 kronor;

punkten 74 till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor;

punkten 76 till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor;

punkten 104 till Bidrag till markkartering och grundkalkning besluta avslå Kungl. Maj:ts framställning;

punkten 106 till Statens jordbruksnämnd: Avlöningar anvisa ett förslagsanslag av 2 224 000 kronor;

punkten 107 till Statens jordbruksnämnd: Omkostnader anvisa ett förslagsanslag av 583 000 kronor;

punkten 122 till Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond besluta avslå Kungl. Maj:ts framställning i vad avser bidragsramen för fortsatta bidrag och utfästelser;

punkten 127 till Bidrag till jordbrukets rationalisering anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor; samt

punkten 210 till Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond anvisa ett förslagsanslag av 3 898 000 kronor.

Stockholm den 24 januari 1957

Einar Hægglom

Carl Östlund

Märta Boman

Sven Svensson

Carl Eric Hedén

Lennart Stiernstedt

i Krokstorp

Carl-Wilh. Lothigius

Erik Magnusson

i Tumhult
